

Transdisciplinärt innehåll

Palmer (2011:48) hänvisar till Lenz Taguchi (2009) då hon skriver att det inte går att dra tydliga gränser mellan olika slags kroppar, mänskliga och icke-mänskliga i ett transdisciplinärt lärande. Det transdisciplinära handlar om att rikta blicken mot mellanrummen och de intra-aktiviteter som pågår mellan material och diskurser i dessa snåriga lärandesituationer.

Transdisciplinärt lärande innebär att sammanföra olika ämne och skapa nya överskridande som till exempel "matemusik" eller "dansematik" ".

Då kan vi frigöra oss från det traditionellt vedertagna och försöker tänka i nya banor. En mer komplex syn på lärande avses där det materiella också har betydelse för vad man lär sig. Lärandet avser alltså inte enbart vad som pågår mellan människor utan inkluderar också det som sker mellan människor och miljön i olika sammanhang. Beroende på vilka material som erbjuds, och i vilken omgivning man är uppstår olika typer av kunskap (Palmer, 2011). Med dokumentation kan lärare följa barnens intressen. Lärarnas roll blir då att identifiera vad barnen redan är intresserade och fängslade av. Nya vägar kan uppstå som lärarna inte kunnat förutspå. Den pedagogiska dokumentationen diskuteras med barnen. Ibland kan arbetet gå vidare i olika spår i olika barngrupper och ibland kan det ta en gemensam riktning.

Ett exempel från vår verksamhet kan vara en flicka som tittar på sin tröja och säger –jag har prickar på min tröja. Flickan uppmärksammar prickar på olika ställen vid olika tillfällen och då väljer jag att väva in barnets intressen för prickar i min undervisning. Det kan användas i arbete med en barnbok, babblarna eller något annat och blir då Språkematik (begrepp, mönster, kommunikation).

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som förskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.

Rhizomatiskt lärande

”Lärande har ingen förinställd linjär kurs – det är rhizomatiskt. Det kan börja varsomhelst och ta vägen vartsomhelst” (Lenz Taguchi, 2010, s. 131)

Rhizom är ett begrepp som introducerats av de franska filosoferna Deleuze och Guattari (1987) för att beskriva hur tänkande uppstår i trassliga förbindelser likt spagettiröra.

Filosofisk förståelse av lärande som något som görs tillsammans och inte helt enkelt kan styras eller mätas och ett arbete där lärandeobjektet är centralt.

Begreppet rhizom är hämtat från biologin och betecknar vissa växters rotsystem. Systemet kan växa och breda ut sig åt olika håll till skillnad från t.ex. en trädrot som alltid förgrenar sig i ändarna. Ett rhizomatiskt tänkande gör det möjligt att beskriva hur lärandet likt rhizomer går i oförutsägbara banor och inte på något sätt är linjärt eller progressivt. Lärandet följer därmed inte en linjär och på förhand utstakad väg, utan går lite hit och dit i oförutsägbara banor. Lärandet sker i många olika riktningar och går inte att förutse. Vi vet inte hur vi lär oss. Rhizom kan också användas för att beskriva hur barn lär sig på olika sätt i sina skiftande förbindelser med omvärlden

Sammanfattningsvis vet vi aldrig vad/var/när barnen lär sig. Det vi med säkerhet vet, är vad vi undervisar i och vilket vårt lärandeobjekt är.

Ett exempel kan vara att vårt lärandeobjekt är färgen röd. Under lektionen börjar barnen titta på hur många som har röda kläder och börjar räkna antal. Då tar lärandet en annan väg, vi följer upp intresset för antal men knyter åter an till lärandeobjektet röd.

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som förskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.

Subjektskapande

Subjektskapande i vardagen betyder ungefär, hur vi i samspel med vår omgivning, förhållningssätt, normer, regler och skapar oss en identitet. Vi är med och skapar barns uppfattning om sig själv. Så som vi möter barn och det vi väljer att dokumentera och föra vidare till barnen får betydelse för barnens subjektskapande. Vi är inte, vi blir. Hur har barnen formats som subjekt i samspel med andra människor och material?

Palmer skriver om att ett fotografi inte bara visar vad som pågår just nu utan vad ett barn håller på att bli just nu, vilket är en pedagogisk handling värd att dokumentera. Med andra ord blir fotografiet dels en möjlighet att se ett barns utveckling och möjligheter i olika situationer och dels en möjlighet att se hur jag blir i en situation vilket kan leda till att jag får en förståelse för hur jag är i olika situationer.

Ett exempel kan vara ett barn som sitter och leker med klossar i ett hörn.

Här är vi med och skapar barnets uppfattning om sig själv:

Det vi säger påverkar barnets självuppfattning.

Tex : Vad du är tråkig och inåtvänd som bara sitter där i hörnet!

Eller: Vad du är uthållig och reflekterande i det du gör?

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som förskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.

Diskurs

Diskurs är ett annat begrepp i den poststrukturella verktygslådan. Diskurs är med hänvisning till den franska filosofen Foucault, (Fokå) "en specifik praktik som producerar en viss typ av uttalanden" (Palmer, 2011, s. 38).

Diskursen styr praktiken och vad som är möjligt säga och göra på en särskild plats, exempelvis i förskolan. Så diskursen styr vilken kunskap och vilka subjekt som är möjliga att skapa där vi befinner oss. En diskurs blir ett gemensamt sätt att se och tänka utefter ett specifikt sammanhang.

En helhet av sammanhängande uttryck och begrepp. Hur använder vi orden? Lektion kan vara ett ord som utmanar en diskurs.

Ett annat exempel kan vara ett arbetslags gemensamma sätt att prata och vara i barngruppen.

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som förskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.

Body-mind

Body-mind enligt Palmer är att hjärnan ses som en del av kroppen och kroppen som en tänkande mekanism.

Body-Mind är ett begrepp som kan fånga lärande som sker genom både kropp och intellekt (Merrell, 2003). Begreppet indikerar att allt lärande ses som ett flytande förlopp där både kropp och tänkande samverkar, en sammanflätning mellan kropp och tanke.

Ett exempel är: Yngre barn lär sig oftast genom att utforska med kroppen. Till exempel känna/smaka/lukta på färgen gul.

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som förskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.

Sociomateriella relationer

Det är den mänskliga faktorn som styr.

Sociomateriella relationer kan vara relationer mellan människa och ting, exempelvis mellan barn och vatten, lera, sand, ris eller ting som tratt, hjul och bandyklubba.

Tingen är inte passiva utan de har kraft att väcka frågor, sätta igång saker och får saker att hända. Med poststrukturell ingång menar Palmer att vi kan hitta fram till alternativa tillvägagångssätt för det vi håller på med i vardagen.

Barn kan till exempel uppfatta matematiska begrepp med kroppen utan att de förstår och kan beskriva dess innebörd intellektuellt. Kroppen kan genom sinnena registrera och förnimma matematiska begrepp som hastighet, längd, avstånd, tid, rumsuppfattning, med mera. Matematiskt lärande förstås då som något som växer till i kroppen och vi blir matematiska i samverkan mellan kropp och intellekt och andra komponenter i olika sammanhang.

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som forskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.

Intra-aktioner

Lenz Taguchi menar att ting och material inte kan ses som oaktiva redskap som människor beslutar sig för att använda. Istället kan ting och material ses som aktiva medaktörer som samverkar och samhandlar med människan. Fokus i denna teori är vad föremål såväl mänskliga som icke mänskliga gör när de möts i en intra-aktion. Lenz Taguchi förstår lärandet som summan av ett samhandlande där olika aktiva aktörer är inblandade.

Ett exempel är sorteringsmaterialet, i form av 72 bondgårdsdjur respektive 72 fordon i sex färger uppdelade i sex olika kategorier av bondgårdsdjur och fordon, låg kvar i sin burk med locket uppskruvat och placerades på en matta på golvet. Därmed skapades förutsättningarna för barnens möjlighet till intra-aktion med sorteringsmaterialet utan någon instruktion av en vuxen.

När en intra-aktion sker, kan man inte tydligt urskilja var gränsen går mellan tingen, utan de är på olika sätt beroende av varandras existens.

Vad uppstår i mötet? Här ges det en möjlighet. Ett tomt rum, här kan det uppstå en intra-aktion.

Frågeställningar:

Varje deltagare i gruppen får 5 min på sig att läsa in sig på och fundera kring begreppet.

- Vad får detta för konsekvenser för mig som forskollärare?
- Ge ett exempel på hur detta kan användas i din verksamhet.